

ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 REFLECTIONS: The Journey of Emotion in 2018-2021

ยุพาวดี นิสวอนนุตรพันธ์^{*1}

Yupawadee Nisawa-anutarapan^{*1}

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค้งานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2561-2564 2) เพื่อสร้างสรรค้งานจิตรกรรมแนวนามธรรมที่เกิดจากการรวบรวมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 และ 3) เพื่อจัดแสดงงานนิทรรศการศิลปะสู่สาธารณชน โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัยคือ ศึกษาและรวบรวมแรงบันดาลใจเพื่อสร้างสรรค้งาน จัดนิทรรศการ วิเคราะห์ สรุปลผลและอภิปรายผลตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางของชีวิตของผู้วิจัยในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 นับเป็นช่วงเวลาที่สำคัญเพราะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค้งานชุดนี้ โดยได้เลือกใช้สีอะคริลิคบนผ้าใบและผ้าลินิน เน้นการจัดวางภาพเป็นแนวนอนเพราะต้องการให้เกิดภาพมุมกว้าง เพื่อให้ผู้ชมได้พิจารณาถึงทุกอารมณ์ความรู้สึกที่ปรากฏในภาพได้อย่างต่อเนื่อง จากการสร้างสรรค้งาน

* Corresponding author, e-mail: nisawayu@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., โปรแกรมวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Assistant Professor, Dr., Fine and Applied Arts Program, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

ผลงานที่ยาวนานของชุดนี้เอง ส่งผลให้ผลงาน “Reflection 7 และ 9” ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมแสดงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้การจัดแสดงงานนิทรรศการที่ผ่านมาพบว่าผู้ชมงานมีความประทับใจและมีความรู้สึกร่วมไปในทิศทางเดียวกันกับภาพ รวมทั้งสามารถจินตนาการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ต่อไปได้อีก

คำสำคัญ: จิตรกรรมนามธรรม ภาพสะท้อน การเดินทาง อารมณ์

Abstract

The creation of this abstract painting “REFLECTIONS” aim to collect your own emotions that happened during the year 2018-2021 and to create paintings that arose from the collection of their own emotions that occurred during the year 2018-2021 and to exhibit art exhibitions to the public. The research methods are study and collect inspiration for creative works, organize exhibitions, analyze, summarize, and discuss results, respectively.

The results: every event that happened during the journey of my life during the year 2018-2021, it was an important moment because it inspired the creation of this series of works. I have chosen to use acrylic on canvas and linen. The Emphasize on horizontal image placement because researcher want to create a wide image and so that viewers can continually consider every emotion that appears in the picture and the long time creation of this series has resulted in the work "Reflection 7 and 9" being selected to participate in both domestic and international art exhibitions. In addition, past exhibition showed that the audience

were impressed and felt in the same direction as the images and including being able to imagine further creativity

Keywords: Abstract art Reflections Journey Emotion

บทนำ

เรื่องราวความสลับซับซ้อนของสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ยากแก่การอธิบายออกมาเป็นคำพูดหรือตัวอักษร แต่หากจิตนั้นมีความสามารถพิเศษในการสัมผัสได้ รับรู้ได้ และเข้าใจได้ หมายความว่า ไม่ว่าจะยุคสมัยใด ธรรมชาติและความเร้นลับของจิตใจมนุษย์ ไม่ได้ต่างไปจากธรรมชาติและ ความเร้นลับของความจริง (เฮอ์มานน์ เฮสเส, 2561) นอกจากนี้มนุษย์ยังมากด้วยอารมณ์ความรู้สึก ไม่มีระเบียบหลักการที่แน่นอนตายตัว ไม่สามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะตัวเองแล้ว ยิ่งจะเกินความสามารถในการควบคุม (โกวเล้ง, 2564) หลักคิดนี้ได้สอดคล้องกับการสร้างงานศิลปะเช่นกัน ดังที่ ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ (2558) อาจารย์และศิลปินที่สร้างสรรค์งานศิลปะนามธรรม กล่าวว่า ความเป็นไปของงานศิลปะนามธรรมเหล่านี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก ในช่วงขณะนั้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ จิรวัดน์ พิระสันต์ (2559) กล่าวว่า งานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นมาโดยมนุษย์นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นที่รวมความหมายและคุณค่าของพฤติกรรมมนุษย์ ความคิด และความรู้สึกทั้งสิ้น

ในส่วนของเนื้อหาเรื่องราวที่แสดงออกในงานจิตรกรรมนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 ในครั้งนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นผลของการสะท้อนกลับของความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่ตกลงมากระทบเร้าภายในจิตใจ

ส่งผลสะท้อนไปถึงผีแปร่งที่เห็นได้ถึงรอยแรงบดกดขี้ของพู่กันและเนื้อสีที่เข้มข้น
อย่างมีจังหวะ ฉับพลัน และรวดเร็ว ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายปี

จะเห็นได้ว่าทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี
พ.ศ.2561-2564 นั้น มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรม
ชุด “REFLECTIONS” เป็นอย่างมาก เพราะเป็นเหตุที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจจนเกิด
จินตนาการให้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ตามที่ผู้วิจัยต้องการจะถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็น
เนื้อแท้ของอารมณ์ความรู้สึกอย่างต่อเนื่องบนผืนผ้าใบให้ครบถ้วน ตามที่ปรากฏ
ออกมาทั้ง 15 ผลงานในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2561-2564
2. เพื่อสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวนามธรรมที่เกิดจากการรวบรวมอารมณ์
ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2561-2564
3. เพื่อจัดแสดงงานนิทรรศการศิลปะสู่สาธารณชน

ทบทวนวรรณกรรม

การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวนามธรรมนั้น มีสิ่งหนึ่งที่สำคัญและจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจก็คือ ความเป็นตัวตนของมนุษย์ ที่ประกอบไปด้วยกายและจิต
หรือรูปและนาม ซึ่งทั้งสองประการนี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นเนื้อเดียวกัน
เช่นเดียวกับการสร้างงานแนวนี้ได้ ก็จะต้องผ่านประสบการณ์การใช้ชีวิตมายาวนาน
ผ่านการเรียนรู้ที่จะสมหวังหรือผิดหวัง โดยกระบวนการความรู้สึกของอารมณ์นั้น ๆ
จะเกิดขึ้นเพียงชั่วขณะหนึ่งแล้วผ่านไป เหลือไว้เพียงความทรงจำที่ติดฝังอยู่
ภายในใจ ดังนั้นหากเราเข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์และเป็น

ธรรมชาติของอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้เมื่อไหร่ นั่นแสดงว่างานศิลปะแนวนามธรรมกำลังเริ่มต้นขึ้นแล้ว

วรกร ธงชัยชาวสอาด (2561) กล่าวในงานวิจัยเรื่อง ธรรมชาติแท้จริงแห่งจิตใจสะท้อนผ่านศิลปะนามธรรมว่า สภาพจิตใจของมนุษย์มีหลากหลายมิติซึ่งทำให้ยากต่อการมองเห็นความเป็นจริงของตัว ตนว่าแท้จริงแล้วรูปร่างหน้าตาของจิตเรานั้นมีสภาพเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตามการแสดงออกของศิลปะด้วยลักษณะนามธรรมนั้นเป็นดังกล้องส่องขยายให้เห็นความจริงในธรรมชาติของตน

สมยศ หาญอนันท์สุข ศิลปินนามธรรมชาวไทยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศได้กล่าวถึงการทำงานนามธรรมว่า ทุกคนเติบโตขึ้นมาต้องเดินทางตลอด เรามีประสบการณ์ มีสัญชาตญาณต่าง ๆ จึงนำมาใช้ในการทำงานทั้งหมด ซึ่งแรงสั่นสะเทือนเหล่านี้จะทำให้งานมีชีวิต คำว่ามีชีวิตทำให้คนงง คือเพราะมีแค่สีกับแคนวาส คือถ้ามีความกลมกลืน (Harmony) เกิดขึ้นในงาน ทุกอย่างสัมพันธ์กันลงตัวกัน งานก็จะเกิดความงามของตัวเอง ตรงนี้สามารถสื่อได้ คนที่ชมก็สามารถรับตรงนี้ได้ และแรงสั่นสะเทือนก็คือ จิตเกิด งานเกิด ดังนั้นการทิ้งภาพ แต่ยังคงมีรายละเอียด มีการเริ่มใช้สีต่าง ๆ จากนั้นก็พัฒนางานมาเรื่อย ๆ ในที่สุดก็เริ่มเห็นผลพองานมีผล เราก็เริ่มเห็นทาง มีกำลังใจทำต่อไป (อาศิรา พนาราม, 2562)

ดังนั้นการเก็บอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นประสบการณ์แห่งความทรงจำที่ผ่านไป แล้วนั้น ศิลปินจะใช้จิตในการคิดทบทวนเพื่อประมวลผลความรู้สึกด้วยการแปรรูปออกมาเป็นนามได้อย่างมีคุณค่า นั่นก็คือผลงานศิลปะแนวนามธรรมนั่นเอง

วิธีการวิจัย

1. รวบรวมแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS”
2. สร้างสรรค์งานโดยใช้เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบและผ้าลินิน ขนาด 90x120 ซม. จำนวน 9 ชิ้น, 80x100 ซม. จำนวน 1 ชิ้น, 60x80 ซม. จำนวน 1 ชิ้น, 60x50 ซม. จำนวน 3 ชิ้น และ 60x40 ซม. จำนวน 1 ชิ้น รวม 15 ชิ้น
3. จัดนิทรรศการทางศิลปะ โดยใช้ชื่อว่า “REFLECTIONS” เพื่อนำเสนองานสู่สาธารณชน ระหว่างวันที่ 23 ตุลาคม ถึง 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 ณ ห้องแสดงงานนิทรรศการศิลปะ ชั้น 2 ในสมาคมข่าวศิลปะ จังหวัดเชียงราย
4. วิเคราะห์ สรุปลงและอภิปรายผลการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจมาจากภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว แล้วสะท้อนตกกระทบบนคลื่นรื้อของผิวน้ำให้ปรากฏเป็นเรื่องราวของรูปอารมณ์อันหลากหลาย เสมือนผิวน้ำของน้ำนั้นเป็นเครื่องฉายภาพที่บันทึกทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดเป็นมิติสีกล้าที่เคลื่อนไหวของคลื่นความถี่ของแสงและสีบนระลอกที่รื้อบนผิวน้ำนั้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายที่เป็นภาพเงาสท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ลงบนคลื่นริ้วของผิวน้ำ

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ แรงบันดาลใจในการสร้างงาน การเดินทางของงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 และการจัดแสดงนิทรรศการศิลปกรรมชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 ตามรายละเอียดดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการสร้างงาน

การสร้างงานจิตรกรรมแนวนามธรรมในครั้งนี้ เริ่มจากการมีชีวิตที่ดำรงอยู่เป็นปกติ นับตั้งแต่จำความได้ไปจนถึงจุดสูงสุดในชีวิตที่อาจหมายถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลวก็ได้ แต่ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางของชีวิตนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นแรงขับที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจจนเกิดจินตนาการให้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ปรากฏถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นเนื้อแท้ของอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างครบถ้วนบนผืนผ้าใบ ซึ่งการสร้างงานศิลปะประเภทนี้ จำเป็นต้องอาศัยการแสดงออกทางพลังอารมณ์ความรู้สึกเป็นอย่างมาก ที่จะต้องดำเนินการเขียนภาพอย่างต่อเนื่องให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนที่ความรู้สึกนึกคิดนั้นจะมลายหายไป ผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุดนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้สีอะคริลิคบนผ้าใบและผ้าลินิน เน้นการจัดวางภาพเป็นแนวนอนเพราะต้องการให้เกิดภาพมุมกว้างและเสถียรได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสะกดใจให้ผู้ชมได้พิจารณาถึงอารมณ์ความรู้สึกที่มี

ทั้งความเร่งร้าว ความเครียด ความเจ็บปวด หรือความนิ่งเงียบสงบก็ตาม ได้ถูกส่งผ่านร่องรอยของฝีแปรงและเนื้อสีที่หนาทับซ้อนเหลื่อมสีกันมากมายหลายชั้น

2. การเดินทางของงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564

ผลงาน “Reflection 1” ได้ถือกำเนิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ “RMUTL International Art Workshop 2018” ณ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 ถึง 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ที่ผ่านมา ในครั้งนั้นมีแรงบันดาลใจที่เริ่มต้นจากความสับสนวุ่นวาย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต โดยนิยามความหมายของภาพว่า “สิ่งที่ทำลงไปก็เพื่อเพียงการเริ่มต้น ส่วนผลของปลายทางนั้นจะขอรอคำตอบ” ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ชื่องาน “Reflection 1” ขนาด 80x100 ซม.

เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

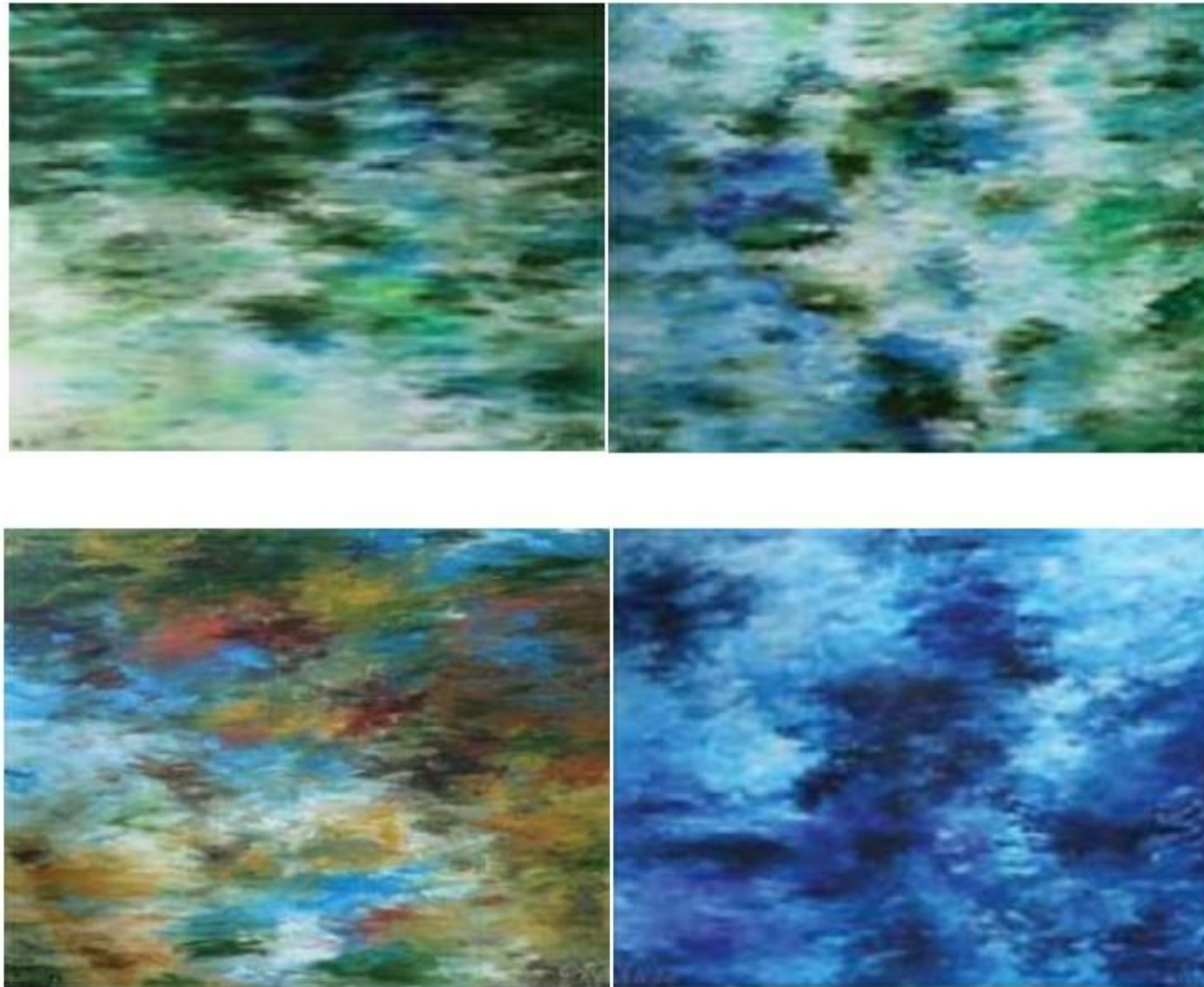
จากนั้นได้ดำเนินการสร้างสรรค์งานต่อเนื่อง ด้วยผลงาน “Reflection 2” ที่นำเฉดสีฟ้าเทา และน้ำเงิน มาแทนอารมณ์ความรู้สึกที่ดำดิ่งนิ่งลึก โดยนิยามภาพว่า “บางทีการนิ่งเงียบ ก็ให้คำตอบอะไรบางอย่าง” และผลงาน “Reflection 3” ที่นำเฉดสีส้มทองและน้ำตาล เข้ามาแทนอารมณ์ความรู้สึกของชีวิตที่แผ่ด้วยประกายแห่ง

ความหวัง โดยนิยามภาพที่ 3 ว่า “แสงทองของตะวันที่กำลังจะลับ เสมือนเป็นรางวัลแห่งชีวิต เพื่อเพิ่มพลังให้มีแรงต่อสู้ในวันพรุ่งนี้ และต่อไป” ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 (ซ้าย) ชื่องาน “Reflection 2” และ (ขวา) ชื่องาน “Reflection 3”
ขนาด 90x120 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

ช่วงต้นปี พ.ศ.2562 ผลงานชุดนี้ยังคงได้ถูกสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตามลำดับ คือ ผลงาน “Reflection 4 ถึง 7” ผู้สร้างสรรค์ได้ระบายสีแห่งอารมณ์ความรู้สึกที่ถูกบังคับและกดดันส่งผ่านลงบนผืนผ้าใบขนาดเท่ากัน 4 เฟรมอย่างต่อเนื่อง ร่องรอยของสีและฝีแปรงมีลักษณะเป็นเส้นสั้น ทวัดรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง โทนสีและจังหวะของฝีแปรงยังคงอยู่ระดับเดียวกันทั้งภาพ ผู้สร้างสรรค์ได้นิยามความหมายของภาพ “Reflection 4 ถึง 7” ไว้ตามลำดับดังนี้ “สิ่งที่เราวิ่งตามหา มักจะห่างเราออกไป แต่เมื่อเราหยุดนิ่ง สิ่งนั้นจะมาอยู่ต่อหน้า โดยที่ไม่ต้องออกแรงอะไร” “ความสำคัญ มักจะมาพร้อมกับความสัมพันธ์” “ความรู้สึกต้องลบล้างด้วยความรู้สึก” และ “หากวันหนึ่งที่เราคิดว่าไม่มีใคร ลองค้นหาอีกครั้ง จะพบว่าเธอยังมีเงาเป็นเพื่อนเธอเสมอ” ผลงานทั้งหมดนี้ได้นำมาร่วมแสดงในงานนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยโดยคณาจารย์และนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ.2562 ที่ผ่านมา ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 (บนซ้าย) ชื่องาน “Reflection 4” และ (บนขวา) ชื่องาน “Reflection 5”
(ล่างซ้าย) ชื่องาน “Reflection 6” และ (ล่างขวา) ชื่องาน “Reflection 7”
ขนาด 90x120 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

ช่วงกลางปี พ.ศ.2562 ผลงาน “Reflection 8 และ 9” ได้ถูกเริ่มต้นวาดอีกครั้งแต่อารมณ์ความรู้สึกนั้นมีความแผ่วและคลี่คลายลง ส่งผลถึงฝีแปรงที่เลือกใช้มีความกว้างขึ้นและเฉดสีเดิมก็ถูกเจือจางลงด้วยสีขาว จึงนิยามภาพนี้ว่า “ในทุกสรรพสิ่งยังมีช่องว่างพอที่ความเหงาจะเข้ามาแทรกซึมตัวได้เสมอ” ดำเนินมาจนถึงภาพที่ 9 อารมณ์เดิมได้หวนกลับมาอีกครั้ง แต่ครั้งนี้ความรุนแรงพัดไหวของอารมณ์แลดูทวีคูณขึ้นเป็นงานชิ้นเดียวที่จบงานแล้ว แต่กลับมาทำเพิ่มด้วยการนำสีชุดใหม่มาระบายทับลงไปช่วงบนของภาพและปล่อยชุดสีเดิมไว้ช่วงล่าง เหมือนเป็นปรากฏการณ์ทางอารมณ์ที่ปล่อยไปไม่สุดทาง แล้วมีการพัดหวนกลับมาทำให้เสร็จสมบูรณ์อีกครั้ง โดยนิยามภาพนี้ว่า “สิ่งที่แสดงออกไป มักตรงกันข้ามกับสิ่งที่อยู่ในใจเสมอ” ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 (ซ้าย) ชื่องาน “Reflection 8” และ (ขวา) ชื่องาน “Reflection 9”
ขนาด 90x120 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

เมื่อถึงผลงาน “Reflection 10” ได้มีการเลือกใช้เฟรมที่มีขนาดเล็กลง เฉดสีมีความคมเข้มเหนียวหนักขึ้น และมีการปรากฏของทางน้ำของสีที่ไหลหยดย่อยลงมา เป็นทางยาวมากขึ้น แต่ยังคงความเดิมของริ้วรอยฝีแปรงไว้ ให้นิยามว่า “อยู่ไกลกลับชินตา อยู่ไกลกลับถวิลหา” ซึ่งงานชิ้นนี้ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาจากการเข้าร่วม Workshop ในโครงการนิทรรศการแลกเปลี่ยนศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินไทย - เกาหลี Thai & Korea International Fine Arts Exchange Exhibition 2019 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ชื่องาน “Reflection 10” ขนาด 60x40 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

ผลงาน “Reflection 11” ที่อารมณ์ความรู้สึกได้กลับมาหนึ่งอีกครั้ง ฝีแปรงและสีเส้นมีความราบเรียบ โปร่ง โล่ง เบา มีการปักดั้นสีเงินช่วงล่างของภาพ เล็กน้อยเพื่อเพิ่มมิติของภาพมีความระยิบระยับขึ้น โดยนิยามภาพว่า “เปลือกนอกคือ

ภาพลวงตา แต่แก่นแกนภายในคือภาพจริง” ภาพนี้ได้สร้างสรรค์ขึ้นจากการนำ
นักศึกษาร่วมประกวดวาดภาพ “เพลีนศิลป์ถิ่นนาวิ” ครั้งที่ 2 ณ สโมสรสัญญาบัตร
กองเรือยุทธการ จังหวัดชลบุรี

ผลงานชิ้นสุดท้ายของปี พ.ศ.2562 คือ ผลงาน “Reflection 12”
มีการเลือกใช้สีผสมขาวทั้งภาพ ให้ความรู้สึกล่องลอยฝันหวาน หากแต่มีคราบทางน้ำ
ของสีไหลพร่างพรูเสมือนทางน้ำตาออกมามากมาย ให้คำนิยามภาพนี้ว่า “ความดีมัก
มีความร้ายซุกซ่อน ความร้ายก็มักมีความดีซุกซ่อนเช่นกัน อยู่ที่ปัญญาและ
ความพยายามที่จะค้นพบ” งานชิ้นนี้ได้เข้าร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะประจำปี
ข้าวศิลปะ ครั้งที่ 8 ณ สมาคมข้าวศิลปะ จังหวัดเชียงราย ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 (ซ้าย) ชื่องาน “Reflection 11” ขนาด 90x120 ซม.

เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

(ขวา) ชื่องาน “Reflection 12” ขนาด 60x80 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าลินิน

ปี พ.ศ.2563 ผลงาน “Reflection 13 ถึง 15” จำนวน 3 ภาพ ได้สร้างสรรค์
ขึ้นพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สีโทนร้อนและเย็นเข้ามาแทนความหลากหลายของ
อารมณ์ความรู้สึกที่ร้อนและเย็นสลับกันไป ให้คำนิยามไว้ตามลำดับ คือ “บางทีก็เป็น
เพียงแค่การท่องเที่ยว แล้วก็ลืมเลือนผ่านไป”, “เมื่อการเดินทางมาถึงบทของการจากลา
มันยากที่จะเอื้อนเอ่ยวลีใด ๆ ออกมา” และ “สิ่งที่ควรอยู่ภายในใจ ก็ควรอยู่ภายในใจ”
ซึ่งผลงานทั้ง 3 ชิ้นนี้ได้เข้าร่วมแสดงผลงานศิลปะออนไลน์ “ศิลป์สร้างสุข” จัดโดย

เครือข่ายครุมนิธิราชวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรีและเครือข่ายครุศิลปะอิสาน (IATN)
ในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน พ.ศ.2563 ดังภาพที่ 8

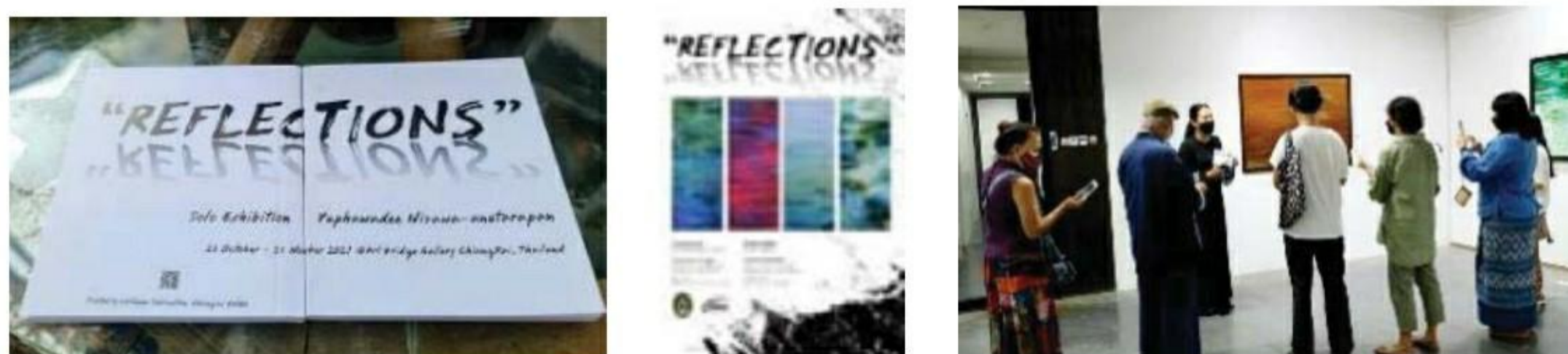

ภาพที่ 8 (ซ้าย) ชื่องาน “Reflection 13” (กลาง) “Reflection 14”
และ (ขวา) “Reflection 15” ขนาด 60x50 ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าลินิน

จากการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ทั้งหมด 15 ผลงานนั้น มีส่วนหนึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมแสดงงานในประเทศและต่างประเทศ คือ ผลงาน “Reflection 7” ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะเสริมฮวงจุ้ย “Feng Shui Art” ณ บ้านอาจารย์ฝรั่ง (ศิลป์ พีระศรี) กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 3 ถึง 29 มีนาคม พ.ศ.2563 และผลงาน “Reflection 9” ได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 19 ศิลปินจากประเทศไทย จาก 20 ประเทศทั่วโลก ให้เข้าร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะนานาชาติออนไลน์ “3rd International Visual Culture Exhibition (IVCE), Virtualization Movement” October 28th - November 29th 2020 Faculty of Fine Arts and Designs (FSRD), Universitas Sebelas Maret Surakarta, Indonesia เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม ถึง 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2563 ที่ผ่านมา

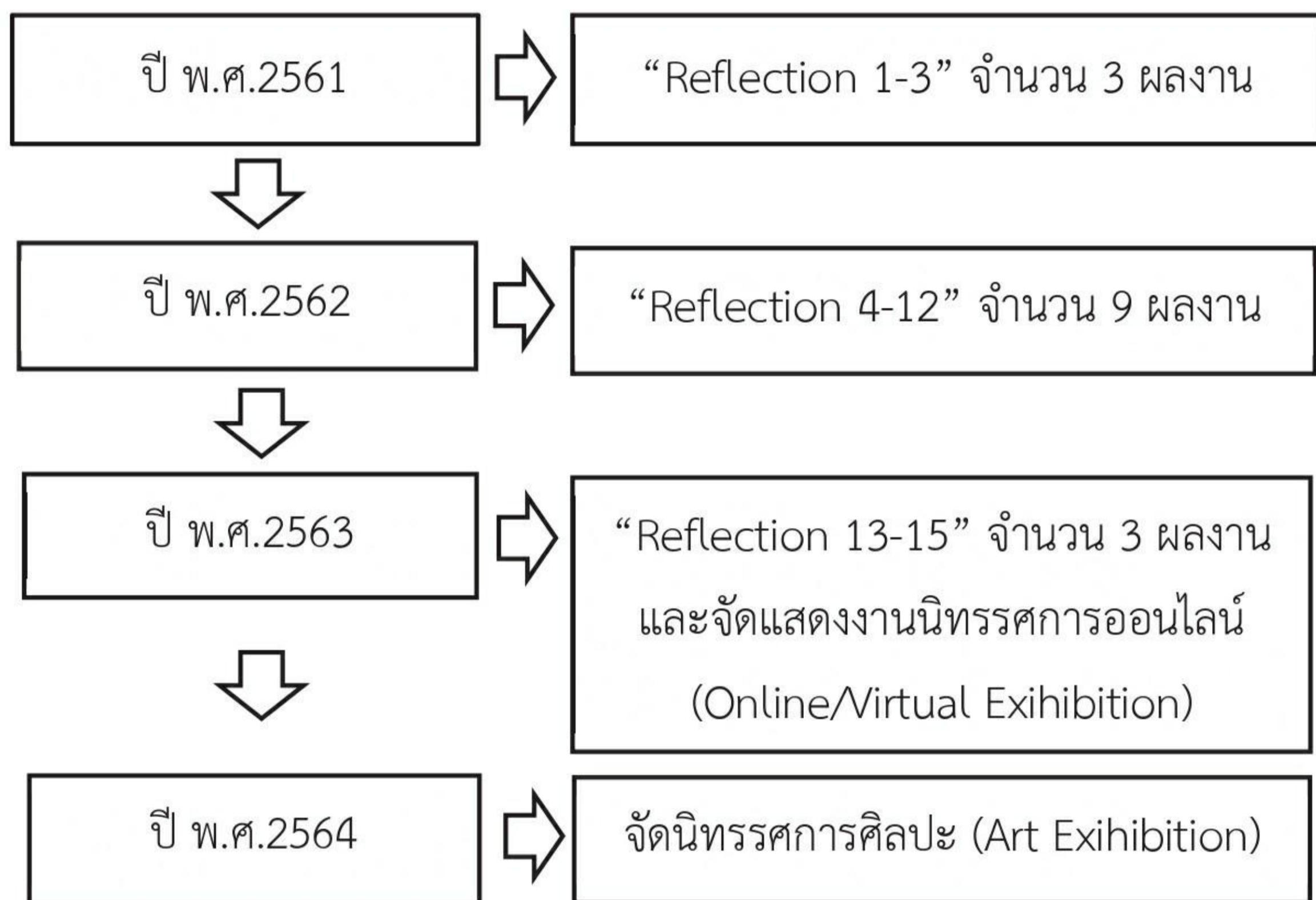
3. การจัดแสดงนิทรรศการศิลปกรรมชุด “REFLECTIONS”

ในปลายปี พ.ศ.2563 ผลงานชุด “REFLECTIONS” ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมแสดงงานเดี่ยวในนิทรรศการศิลปะออนไลน์ (Online) ที่เผยแพร่ในเวปไซด์ <https://www.cuartculture.chula.ac.th/activity/4553/> จัดโดยหอศิลป์จามจური (Chamchuri Art Gallery) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในปลายปี พ.ศ.2564 ได้จัดนิทรรศการแสดงผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” Solo Exhibition จำนวน 15 ผลงาน เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม ถึง 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 ณ ห้องแสดงงานนิทรรศการศิลปะ ชั้น 2 ของสมาคมข้าศิลปิน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านมา ซึ่งการจัดแสดงงานนิทรรศการทั้งสองรูปแบบที่ผ่านมา พบว่า ผู้ชมงานมีความประทับใจ และมีความรู้สึกร่วมไปในทิศทางเดียวกันกับภาพ รวมทั้งสามารถจินตนาการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ต่อไปได้อีก ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 (บนซ้ายและขวา) ผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” แสดงงานนิทรรศการศิลปะออนไลน์ ณ หอศิลป์จามจური (ล่างซ้ายและขวา) สูจิบัตร, โปสเตอร์ และภาพวันเปิดงานฯ ณ สมาคมข้าศิลปิน

ผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 นั้น ได้ถูกสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยทุกผลงานจะมีเรื่องราวที่เกิดจากการนำสภาวะอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในช่วงขณะนั้นมาสร้างงาน ซึ่งประมวลภาพตามแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การเดินทางของงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “REFLECTIONS” ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564

สรุปผล

การเดินทางของงานชุด “REFLECTIONS” ภาพสะท้อน: การเดินทางของอารมณ์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 ก็สิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ หลังจากภาพแรกได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2561 จากความเต็มล้นของความคิดและความรู้สึก และจบลงกลางปี

พ.ศ.2563 โดยไม่รู้ว่าเนื้อหาเรื่องราวของงานชิ้นสุดท้ายจะเป็นอย่างไร แต่ก็พบคำตอบว่างานชิ้นที่ 16 และ 17 เกิดร่องรอยที่มีความแตกต่างจาก 15 ชิ้นที่ผ่านมา

ผลงานจิตรกรรมแนวนามธรรมชุด “Reflections 1-15” จำนวน 15 ผลงานนี้ ใช้เวลายาวนานเพื่อรวบรวมอารมณ์ความรู้สึกที่อัดแน่นจนตกผลึกแล้วกลั่นกรองชุดความคิดออกมาเป็นภาพที่ต่อเนื่องกันจากอารมณ์ความรู้สึกเดียวกัน ที่บางภาพแลดูเหนือยล้า บางภาพรู้สึกฮึกเหิม บางภาพมีความนิ่งเงียบเหมือนกำลังทบทวนสิ่งที่ผ่านมา บางภาพแลดูปล่อยวาง บางภาพสับสนในชีวิต บางภาพทำเพื่อภาระหน้าที่ บางภาพทำเพื่อแสดงตัวตน บางภาพลงสีซ้ำแล้วซ้ำอีก บางภาพเป็นภาพซ้อนภาพ แลดูลวงตา บางภาพมีอารมณ์ที่แปรเปลี่ยนกลางคัน และบางภาพเป็นส่วนหนึ่งของงาน Work shop รวมทั้งได้ร่วมแสดงงานที่กรุงเทพมหานคร และบางภาพได้แสดงงานร่วมกับศิลปินต่างประเทศจากหลายประเทศทั่วโลก

จากการจัดนิทรรศการฯ ที่ผ่านมา ผู้สร้างสรรค์ได้ประมวลข้อความในสมุดเยี่ยมชมและการพบปะพูดคุยกับผู้ที่เข้าชมงานนิทรรศการฯ ในครั้งนี้ ล้วนแล้วแต่ชื่นชอบและประทับใจในภาพที่นำมาจัดแสดง นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีหลายคนที่สามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้สร้างสรรค์ได้สื่อสารในภาพได้ และบางคนเกิดจินตนาการต่อยอดความหมายของภาพต่อไปได้อีก ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นปรากฏการณ์ของปฏิกิริยาทางอารมณ์ความรู้สึกที่สัมผัสได้ด้วยอารมณ์ความรู้สึก ดังจะขอกล่าวย่อถึงความเป็น “REFLECTIONS” ไว้ดังนี้

“ทุกชีวิตจะต้องผ่านเส้นทางแห่งวังวนที่แหวกว่าย ฝ่าความวุ่นวายที่เขี้ยวกราก แต่เบื้องหลังชีวิตที่สวยงามนั้น กลับเต็มไปด้วยฝุ่นตะกอนชั้นคลัก จนกลายเป็นมลภาวะทางจิตมากมาย จนถึงวันหนึ่งทุกชีวิตจะต้องชะลอตัวเพื่อหยุดนิ่งและทบทวนสิ่งที่ผ่านมา เพื่อปลดปล่อย ปลดปล่อย และปล่อยวาง Every life goes through a chaotic path but behind the scene of the beautiful life, it is filled with debris and sediments that became a mass of mental pollution. Until one

day, all lives must slow down to stand still and review the past to release, relieve, and relinquish.”

อภิปรายผล

การสร้างสรรค้งานศิลปะนามธรรมนั้น เป็นการแสดงออกถึงรูปแบบของตัวเองที่มีการสะท้อนมุมมองชีวิตต่อสิ่งที่ผ่านมาในอดีตอย่างงดงาม ให้น้าหนักเนื้อหาของงานไปที่อารมณ์ ความรู้สึก มุมมอง และประสบการณ์ที่ผ่านมา ถูกส่งผ่านเป็นชิ้นงานศิลปะนามธรรมเชิงสัญลักษณ์ หรือ Abstract Art (เดลินิวส์ ออนไลน์, 2565) การสร้างงานชุด “REFLECTIONS” ในครั้งนี้ก็เช่นกัน เป็นการสร้างงานที่เกิดจากการทบทวนสิ่งต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สิ่งใดๆที่ตกกระทบเร้าความรู้สึกภายใน ณ เวลานั้น ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ถูกบันทึกเป็นอนุแห่งความทรงจำจนตกผลึก แล้วถูกกรองออกมาเป็นงานที่แสดงถึงรื้อรอยความพิ้วของรื้อคลื่นน้ำที่ปรากฏความทับซ้อนของเส้นสีและน้าหนักแรงกดทับของพู่กัน ดังที่ปรากฏในผลงานชุดนี้

ถึงแม้ว่าการสร้างสรรค้งานศิลปะนามธรรมจะเป็นศิลปะที่เข้าถึงได้ยาก ไม่มีหลักการชมภาพตายตัว แต่ก็สามารถตีความหมายได้หลายแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของคนชมภาพว่าในขณะที่นั้นมีอารมณ์ไหน (พิพิธภัณฑศิลปะเมือง เซนต์หลุยส์, 2562) ดังที่ วรกร ธงชัยชาวสอาด (2561) กล่าวในส่วนหนึ่งของบทความวิจัยว่า วิธีการถ่ายทอดอารมณ์ผ่านผลงานศิลปะดังกล่าวนี้ ก็เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์อันมาจากจิตใต้สำนึกขณะทำงานเป็นส่วนสำคัญสภาวะจิตใจของมนุษย์มีหลากหลายมิติซึ่งทำให้ยากต่อการมองเห็นความเป็นจริงของตัวเองที่แท้จริงแล้ว รูปร่างหน้าตาของจิตเรานั้น มีสภาพเป็นอย่างไร อย่่างไรก็ดีการแสดงออกศิลปะด้วยลักษณะนามธรรมเป็นดังกล่่องส่องขยายให้เห็นความจริงในธรรมชาติของตงงาน นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่าศิลปะนามธรรมนั้นมีความยากที่สุดทั้งการวาดและการตีความ ดังนั้นการสร้างศิลปะนามธรรมจึงต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ

ถึงจะพิจารณาได้ว่าจังหวะสุดท้ายก่อนสุดปลายพู่กันจะจบที่จุดไหนถึงลงตัวสมบูรณ์แบบที่สุด รูปแบบงานศิลปะนามธรรม (Abstract) จะให้ความสำคัญกับความรู้สึกของสีและการจัดรูปทรง และต้องคำนึงถึงหลัก 2 ประการ คือ ความรู้สึกภายนอกและความรู้สึกภายใน โดยที่ความรู้สึกภายนอก คือ วัสดุรูปทรงและเมื่อดูแล้วจะเกิดความรู้สึกภายในขึ้นมา ซึ่งเป็นคุณค่าของรูปภาพนั่นเอง (เอิร์ล ปีเตอร์สัน, 2562) ดังนั้น “คุณค่าของความรู้สึกจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของศิลปะนามธรรม” ศิลปินไม่ต้องการสร้างรูปทรงที่ปรากฏให้ผู้ดูหลงติดเพียงแค่นั้น แต่ต้องการสร้างรูปทรงใหม่โดยคำนึงถึงการจัดภาพ สีลา จังหวะ ความสมดุล และความรู้สึก เพื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกขึ้นเมื่อได้สัมผัสกับสิ่งที่ไม่อาจชี้เฉพาะไปได้ว่าเป็นอะไร เพราะฉะนั้นกล่าวได้ว่านี่คือภาพแบบนามธรรมที่จะให้อารมณ์ความรู้สึกที่ล้ำลึกมากกว่าที่คิด

ข้อเสนอแนะ

1. การเก็บภาพแห่งอารมณ์ความรู้สึกนั้น จำเป็นจะต้องบันทึกเป็นความทรงจำในทันที อาจเป็นข้อความตัวอักษร ภาพถ่าย หรือภาพร่างลายเส้น เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นงานศิลปะได้ตรงกับความต้องการที่จะนำเสนอ
2. กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะนามธรรมนั้น ต้องมาจากการสั่งสมความคิดและประสบการณ์ แล้วถอดชุดความคิดออกมาเป็นภาพ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ใช้เวลายาวนาน จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการวาดภาพนั้นให้พร้อมอยู่เสมอ เพราะเราไม่อาจกำหนดได้ว่าวันเวลาใดที่ความคิดนั้นจะตกผลึกและพร้อมที่จะลงมือวาดภาพอย่างฉับพลันได้
3. งานศิลปะนามธรรมทุกประเภทล้วนแล้วแต่มีความยากที่จะเข้าใจ แต่ก็ไม่ยากแก่การอธิบาย จึงควรมีวิดีโอหรือแฟ้มภาพประกอบคำอธิบายที่เล่าถึงความ เป็นมา เป็นไปของแต่ละภาพ เพื่อให้บุคคลที่เข้ามาชมงานได้เข้าใจงานมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกวเล้ง. (2564). **เดี่ยวดายใต้เงาจันทร์ โกวเล้ง รำพัน**. ภาพพิมพ์.
- จิรววัฒน์ พิระสันต์. (2559). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์ผลงานศิลปะและงานออกแบบ** [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เดลินิวส์ ออนไลน์. (2565, 4 มีนาคม). **ชวนมองหาความงดงามของชีวิตที่ผ่านมาผ่านนิทรรศการงานแสดงศิลปะนามธรรม “WHAT WAS”**. เดลินิวส์ออนไลน์. <https://www.dailynews.co.th/news/823393/>
- นิทรรศการศิลปะ ออนไลน์. (2562, 21 มิถุนายน). **“ศิลป์สร้างสุข” เครือข่ายครูมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีและเครือข่ายครูศิลปะอีสาน (IATN)**. Fackbook. <https://www.facebook.com/people>
- นิทรรศการศิลปะ ออนไลน์. (2563, 11 ตุลาคม). **ภาพสะท้อนของจิต. หอศิลป์จามจรี (Chamchuri Art Gallery)**. <https://www.cuartculture.chula.ac.th/activity/4553/>
- พิพิธภัณฑ์ศิลปะเมืองเซนต์หลุยส์. (2562, 11 เมษายน). **ศิลปะนามธรรมใช้ความรู้สึกมากกว่าสายตา**. พิพิธภัณฑ์ศิลปะเมืองเซนต์หลุยส์. <https://www.saintlouisartmap.org/ศิลปะนามธรรม-ใช้ความรู้/>
- วรกร ธงชัยชาวสอาด. (2561). **ธรรมชาติแท้จริงแห่งจิตใจสะท้อนผ่านศิลปะนามธรรม**. **วารสารวิชาการศิลป์ พีระศรี**, 5(2). 110-125.
- ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ. (2558). **ธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมดา**. สูจิบัตรงานนิทรรศการศิลปะ “ธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมดา” หอศิลป์วังหน้า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 16 กันยายน-5 ตุลาคม 2558.

- อาศิรา พนาราม. (2562, 19 กุมภาพันธ์). “อาชีพอย่างผมไม่มีก็ได้ คนอื่นไม่
เดือดร้อน แต่ผมน่าจะเดือดร้อน” คุย กับศิลปิน-สมัยศ หาญอนันตสุข.
กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/916>
- เอิร์ล ปีเตอร์สัน. (2562, 15 มกราคม). **Abstract ศิลปะแบบนามธรรมเข้าถึงความ
เป็นธรรมชาติของมนุษย์**. San Carlos.
<https://sancarlosantioquia.com/abstract-ศิลปะแบบนามธรรมเข้าถึง/>
- เฮอ์มานน์ เฮสเส. (2561). **Strange news from another Star and other
stories** [เพลงขลุ่ยในฝัน]. (พิมพ์ครั้งที่ 5). เคล็ดไทย.
- IVCE#3. (2562, 28 ตุลาคม). “**3rd International Visual Culture Exhibition
(IVCE), Virtualization Movement**”. Universitas Sebelas Maret
(UNS), Indonesia. <https://ivce.fsrds.uns.ac.id/>